

12 e. tref. Friheten i Kristus, Luk 13:10-17

En gång undervisade han i en synagoga på sabbaten. Där fanns en kvinna som hade plågats av en sjukdomsande i arton år. Hon var krokryggig och kunde inte räta på sig. När Jesus fick se henne kallade han på henne och sade: "Kvinna, du är fri från din sjukdom", och så lade han sina händer på henne. Genast kunde hon räta på sig, och hon prisade Gud. Men synagogföreståndaren, som förargade sig över att Jesus botade på sabbaten, sade till folket: "Det finns sex dagar då man skall arbeta. På dem kan ni komma och bli botade, men inte under sabbaten." Herren svarade honom: "Hycklare, finns det någon av er som inte löser sin ox eller åsna från krubban också på sabbaten och leder ut och vattnar den? Men här är en Abrahams dotter som Satan har hållit bunden i arton år. Skulle hon inte få lösas från sin boja på sabbaten?" Dessa ord kom alla hans motståndare att skämmas, men folket glädde sig över allt det underbara som han gjorde.

En kamp

Dagens text handlar om så mycket mer än om en kvinnas fysisk helande. Händelsen visar vilket Jesus uppdrag var och är. Men också varför det alls behövs. Kvinnans sjukdom är ett fysiskt handikapp orsakat av någon åkomma som vi inte får veta vilken det är. Men det framgår desto tydligare att sjukdomen har sin grund i en kosmologisk ordning. Det beskrivs att en ande plågat henne och att Satan hållit henne bunden.

Visst kan vi här se en annan förståelse av vad sjukdom är än vi har idag. Men Jesus visar också på något som är lika giltigt idag som då. Ingen sjukdom, död eller lidande borde finnas i en värld skapad av Gud. Men i en fallen värld som frigjort sig från hans närhet är det en verklighet. Ja det är till och med vår världs kanske allra tydligaste karaktärsdrag om man ser till allt det lidande som människor runt om på jorden lever under på grund av sjukdom eller andras ondska. Paulus beskriver denna verklighet i dagens episteltext som att "*Allt skapat har lagts under tomhetens välde*". (Rom 8:20) Så när vi står inför den dramatiska scenen i synagogan står vi inför den kamp som Jesus kom för att vinna.

Man kan tycka att synagogföreståndaren är småaktig som mitt i den helade kvinnans glädje kommer med invändningar. Men låt oss se det från hans perspektiv. På ena sidan har vi en kvinna som på grund av kön och sjukdom hade en mycket svag position i samhället. Hon var en av alla de oviktiga och osynliga. Under arton år hade hennes krokryggiga uppenbarelse hållit sig i något av synagogans dunkla vrår. I samhällets utkant hade hon levat det skuggliv som fortfarande mängder av handikappade får göra i fattigdomens spår.

På andra sidan har vi uppfattningen om vad den judiska lagen säger. Den lag som ska göra det möjligt för folket att förbli Guds och som är grunden för att de under försoningsdagen en gång per år fick komma innanför förhänget och genom översteprästen stå inför Gud. Dessutom utmanar Jesus ett bud som vid denna tid var det allra mest identitetsskapande som judarna hade. Att man hedrade sabbaten höll det judiska folket samman och visade för varandra och andra att man var ett speciellt folk. Att då utmana detta stora och viktiga för att denna enkla kvinna inte skulle behöva vänta en enda dag med att bli helad från en sjukdom hon haft i arton år var för föreståndaren vansinnigt.

Men att Jesus helade kvinnan just där och då är lika självklart som att förhänget spricker itu när han dör för våra synder. Detta stora och tunga tygstycke som skiljde folket från Gud hade med Jesus liv och död inte längre någon plats. När Gud kommer till oss behöver vi inte längre leva åtskiljda från honom i fruktan över att inte förtjäna att få komma intill.

Det är inte konstigt att det blir en krock när ett folk som under flera tusen år gjort allt för att få komma till Gud plötsligt får höra att Gud istället kommit till dem. Med Jesus börjar återigen Guds rike att utbreda sig på jorden. Det uppror som innebar att människan vände Gud ryggen får med Jesus ett brohuvud som inte går att rubba. Och från detta brohuvud kommer det som finns hos Gud att strömma fram.

Befrielse och frihet. Upprättelse och värdighet. När människor då som kvinnan plötsligt befinner sig framför en öppning rätt in i Guds rike så är det omedelbara helandet en självklarhet. Inom den som tar emot detta kärlekens intrång i sitt liv börjar Guds rike spira. Därför får vi se helanden och upprättanden i vår fallna värld idag som i sin fullhet hör till en kommande tid där Guds rike är fullbordat. En tid då vår bön om att hans makt ska komma på jorden som i himmelen blir besvarad i sin fullhet.

Kvinnans helande visar vad som sker när Guds makt befriar från den ondska som världen lider under. Den visar vad som kommer att vara en verklighet för alla i evighet en dag då Guds rike helt upprättats och en ny himmel och en ny jord blir en verklighet. När vi tar emot Jesus i våra liv får vi ett pass för detta rike. Vi får en tillhörighet som är oantastlig för alla andra makter.

Det är med den vetskapen Paulus med sådan frimodighet kan utbrista i det trosvissa; ” *Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre.* ” Betyder det då att vi får leva ett liv utan bekymmer? Nej, vi lever ännu kvar i den värld som är full av detta onda men vi vet att vi har en annan tillhörighet. Och vi kan med den vissheten frimodigt vända oss till Gud med våra böner om befrielse. Men även om kvinnan mycket väl kunde bli sjuk igen, ja kanske till och med få se hur hennes rygg åter kroknade med åren och ålderdom finns det här ett under som inget kunde lösa upp. (Rom 8:38-39)

Att bli sedd av Gud

När man läser berättelsen idag så är det kvinnans fysiska helande som hamnar i det omedelbara blickfånget. Men redan innan kvinnan rätar på sig fysiskt har samma sak hänt inom henne. När Jesus står där och undervisar i synagogan gör han nämligen något som ingen annan hade gjort. Han ser den handikappade kvinnan.

Och han inte bara ser henne utan tilltalar henne och ber henne komma fram till honom. Och där står hon nu framför hela församlingen. Hon som säkert hade skämts för sin kroppshållning, som kanske undrat varför Gud straffat henne. Som säkert fått höra att hon inte dög, att hon inte var en fullvärdig medlem av gemenskapen.

Det finns en härlig berättelse från mumindalen som åskådliggör vad Jesus gör med kvinnan. Den handlar om en vän till muminfamiljen som kommer med en flicka som har blivit dåligt behandlad under lång tid. Han ber muminfamiljen att ta hand om henne ett tag. Muminfamiljen säger att det går bra men undrar samtidigt var flickan är. Allt de ser är mannen och en svävande liten ringklocka.

Men så förstår de, flickan är osynlig och klockan runt hennes hals är allt som syns. Alla hårda ord, all brist på kärlek har fått flickan att sakta bli allt tunnare till hon var helt osynlig.

Kvinnan i synagogan måste ha känt det som om hon också var osynlig. Och många runt omkring oss i vårt samhälle känner samma sak. Kanske bär du på samma smärta. Brist på andra människors närhet och kärlek tunnar ut en människas själ. Muminfamiljen tar flickan till sig och gör egentligen inga märkvärdiga saker. De pratar med henne och bryr sig framförallt om henne. Trots att flickan är osynlig så får hon för första gången känna hur det är att verkligen bli sedd.

Och sakta men säkert börjar hennes lilla späda gestalt att synas allt tydligare. Det första undret är att Jesus ser kvinnan. Det är varken mindre eller enklare än det fysiska under som sen sker. Redan innan hon rätar på ryggen har hennes inre människa blivit upprättad. Det som sedan sker med kroppen är egentligen bara att den följer det som redan hänt på insidan.

Frihet bunden vid Jesus

Friheten i Kristus handlar alltså både om något som har bäring in i evigheten och något som förvandlar liv idag. Vi är på väg in i en evig gemenskap med Gud som börjar den dagen vi tar emot honom i våra liv. Men det är en frihet som inte rimmar med vår tids tankar om vad som är ett fritt liv. Vi tänker idag gärna frihet som möjligheten att göra det jag vill. Att förverkliga mina drömmar. Helt enkelt att ha de yttre möjligheterna som krävs för att lyda mina egna inre begär och befallningar.

Och därför blir också den stora drömmen den om pengar. Men det finns oräkneliga exempel på hur människor med stora framgångar blir olyckliga. Det beror på att det aldrig kan bli sann frihet att lyda den röst och det begär som finns inom oss. Den röst som manar oss till mer och mer till mig är inte vårt sanna innersta. Det är en fallen och gudsfrånvänd världs röst som ympats in i oss. Det finns en tydlig grund i den kristna friheten som är helt frånvarande i världens. Beroendet.

Frihet i Kristus är att vara beroende av honom. Inte att deprimerat inse att jag inte kan göra mig själv lycklig, hel och fri utan att i glädje förstå att jag inte behöver sträva efter att göra det omöjliga själv utan att jag bara får ta emot. Kvinnan i synagogan gör verkligen inte mycket. Hon går fram till Jesus, det är allt. Men hon blir sedd med kärlekens och nådens blick och hon får tillbaka såväl en fysisk som inre värdighet.

Men att vara beroende och ödmjuka sig är inte lätt. Jesus är tydlig med det när han säger att det är lika svårt för en rik att komma in i guds rike som för en kamel att komma igenom ett nålsöga. Det finns inget ont i pengar. Men för den som har pengar är det lätt att tro att man själv kan ordna med både trygghet och frihet på egen hand.

Att tro på Gud handlar om att behöva honom. Det är ju det som är grunden i den kristna tron, att behöva hjälp. Det är ju därför den föraktfullt kallats för slavars tro, de svagas hopp. Men vår svaghet är verkligen vårt största hopp. Men det är inte en svaghet som vi har till skillnad mot andra utan en svaghet som vi tror att alla bär inom sig oavsett yttre. Den stolta synagogföreståndaren behövde lika väl som kvinnan Jesus upprättelse.

Det är ju därför han gömmer sig bakom den stolta men döda lagiskheten. Han tror fortfarande att han kan förtjäna Guds närhet. Den närhet han kanske någon gång i livet kan få komma till genom en resa till templet. Men där kommer han att ha murar och väggar mellan sig och Gud. Han inser inte att det enda han kan förtjäna, även om han så lyckas med det omöjliga att leva upp till lagens krav, bara är en så liten del av vad Jesus ger kvinnan för att hon i sin nöd tar emot. Precis som föreståndaren är vi människor så rädda för att gå miste om detta lilla vi kan klara av i egen kraft att vi lätt riskerar att gå miste det stora som Jesus har att ge.

Dagens bibeltext och hela evangeliets budskap är detta att vi har frihet att i vår svaghet göra oss beroende av Jesus och så bli upprättade på riktigt. Frihet är inte att klara sig själv. Frihet är att inse att man behöver hjälp och glädje över att inse att den hjälpen finns och är gratis!